

fælles Interesse og paa fælles Bekostning at søge et tvivlsomt Retsspørgsmaal vedrørende deres Mellemværende afgjort ved Domstolene, eller lignende.

Naar der endvidere er givet Retten Bemyndigelse til at gøre Afgivelse fra Hovedreglen, naar den „i særlige Omstændigheder finder skellig Grund“ til saadant, ligger det i de brugte Udtryk, at der ikke derved tænkes paa selve det almindelige Tilfælde, at Sagen overhovedet frembyder Tvivl. Der tænkes derimod paa saadanne Tilfælde, hvor f. Eks. Tvivlen hidrører fra Utydeligheder i en mellem Parterne oprettet Kontrakt, for hvilke de begge bære Ansvaret, eller hvor den vindende Part trods Sagens Tvivlsomhed fra først af uden Grund er optraadt saa afvisende over for Modparten, at han derved har fremtvunget en Proces, hvis Resultat efter al Rimelighed lige saa vel kunde have været opnaaet uden Proces, eller efter Omstændighederne, hvor Sagen afgøres ved en i Strid med en tilvejebragt Sandsynlighed aflagt Benægtelsesed.

Medens som oven for nævnt det tidligere Forslag ikke havde optaget en saa almindelig formuleret Undtagelse som den her omtalte, havde det paa den anden Side heller ikke gennemført Hovedreglen om den tabendes Pligt til at erstatte Modparten hans Omkostninger med fuld Konsekvens. Det havde nemlig dels i § 130, 2det Stykke, med Hensyn til det Tilfælde, at Sagen afgøres ved Benægtelsesed over for en tilvejebragt Sandsynlighed, dels i § 133, 1ste Stykke, in fine, med Hensyn til det Tilfælde, at Sagen faar et andet Udfald i Appellen end i første Instans, givet Retten friere Hænder. Efter at imidlertid nærværende Udkast har optaget den almindelig holdte Undtagelsesbestemmelse, har der ingen Grund været til at bibeholde de nævnte specielle Undtagelser.

Det skal dog her bemærkes, at et *Mindreretal* inden for Kommissionen har ment, at man ikke burde medtage den heromhandlede almindelige Undtagelsesbestemmelse, *dels* fordi den er en efter Mindretallets Skøn ubegrundelig Undtagelse fra den opstillede Hovedregel om den tabendes Pligt til at betale Processens Omkostninger, *dels* fordi den er ganske ubestemt og befrygtes at kunne give Anledning til den samme Slaphed, som kendes i den nugældende Praksis. —

Naar Paragrafens 2det Stykke har ombyttet det tidligere Forslags Udtryk „fornødne“ med Ordet „hensigtsmæssige“, ligger der neppe heri nogen virkelig Af-

vigelse fra det tidligere Forslags Tanke. Hvad der er „fornødent“, beror jo nemlig altid paa den Maalestok, der anlægges, og da det (jfr. Paragrafens 3die Stykke og Motiverne til det tidligere Udkast, Side 65) ikke kan antages, at der ved Ordet „fornødne“ kun sigtedes til det i strengeste Forstand nødvendige, og da i hvert Fald Reglen, saaledes forstaaet, ikke kan anses rigtig, har man foretrukket Udtrykket „hensigtsmæssige“. Synspunktet bør være, hvad en fornuftig Mand i den paagældende Situation vilde have anvendt. Heri ligger endvidere, at Bedømmelsen af Hensigtsmæssigheden ikke udelukkende bør ske efter Resultatet, men der bør ogsaa gives Erstatning for Udgifter, som enhver fornuftig Mand under de paagældende Forhold vilde have afholdt, selv om tilfældige Omstændigheder berøve dem deres tilsigtede Virkning.

Til Procesomkostninger, der kunne fordres erstattede, maa kunne regnes Partens personlige Udgifter ved Rejsen til og Opholdet ved Rettens Sæde, positive Udgifter ved imidlertid at maatte lade sit Arbejde udføre ved andre saavel som efter Omstændighederne Godtgørelse for selve den Parten ved Processen paaførte Tids-spilde m. m.

§ 116.

Den heri indeholdte Regel er egentlig selvfølgelig, idet den af særlige processuelle Grunde foranledigede Omstændighed, at Parts Ed aflægges efter og ikke før Dommen, ikke gør selve det endelige Resultat mindre sikkert og klart, end det ellers vilde være. Reglen udtales kun udtrykkelig, fordi den indeholder en Forandring i den paa dette Punkt hidtil fulgte Praksis.

§ 117.

Henset til de mangeartede Muligheder, der rummes inden for den her dragne Kreds, vilde det let kunne føre til urigtige Resultater, om man her bandt Retten til altid at ophæve Omkostningerne. Naar f. Eks. Sagsøgte procederer til Frifindelse pure, men det ved en — maaske bekostelig — Vidneførsel lykkes Sagsøgeren at bevise, at Sagsøgte i alt Fald skylder ham en ikke ringe Del af, hvad han forlanger, og der gives Dom i Overensstemmelse hermed, vilde det ligefrem kunne komme i Strid med Hovedreglen, om Retten ikke kunde paalægge Sagsøgte at erstatte Sagsøgeren en Del af Processens Omkostninger, og det selv om Sagsøgte har benægtet i